

آن اصغر افضلی در نقش وروجک کار درخشانی را به یادگار گذاشته و شیطنتهای این شخصیت را به بهترین شکل برجسته کرده است. پویانمایی بلند رابین هود یکی دیگر از فرازهای دوبله پویانمایی است که بارها از شبکههای مختلف سیما در مناسبتهای مختلف از جمله روز پایانی تعطیلات نوروزی روی آنتن رفته است. رابین هود ذکر شده دومین نسخه دوبله شده در ایران است که تلویزیونی به شمار می آید. احمد رسولزاده مدیریت دوبلاژ آن را به عهده داشته و ژرژ پطروس، جواد پزشکیان، فریا شاهینمقدم، صادق ماهرو و اصغر افضلی نقشهای اصلی را گفتهاند که هر کدام تیپهای فوق العادهای را شکل دادهاند. به عنوان مثال هم می توان به داروغه ناتینگهام، هیس و پرنس جان اشاره کرد که صدای شاد و سرحال پطروس در نقش رابین هود آنها را همراهی می کند. پویانمایی ۵۲ قسمتی پینوکیو هم یکی دیگر از آثاری است که دوبلهای درخشان دارد. اما نکته جالب آن بنا به گفته زنده یاد مرتضی احمدی این است که دیالوگهای این مجموعه به زبان ژاپنی بوده و در عین حال کامل هم نبوده است تا جایی که خود احمدی شروع به نوشتن دیالوگ برای آن کرده است! البته نتیجه کار جذاب و دلنشین بوده و هنر دوبله کاملاً به داد پینوکیو رسیده است. احمدی که خود به جای روباه مکار صحبت کرده، گویندگان مناسبی هم برای نقشهای دیگر کار انتخاب کرده که از جمله آنها می توان به نادره سالارپور (پینوکیو)، ناهید امیریان (جینا)، زهره آقارضا (فرشته مهربون) و کنعان کیانی (گرچه نره) اشاره کرد که این آخری به قدری شیرین و دوست داشتی از کار درآمده که در ذهن مخاطبان خود حک شده است.

خود نیز به جای روژه هانن صحبت کرده که حاصل کارش به شکل شگفت انگیزی عالی از کار درآمده است. صدای بم و توپر زند کاملاً روی چهره هانن نشست و باورپذیری او را به عنوان یک کارآگاه میانسال کارکشته دو چندان کرده است.

ارتش سری

یکی دیگر از شاهکارهای دوبله تلویزیونی که همچنان پس از گذشت سه دهه با طراوت و جذاب به نظر می رسد. سریالی جذاب و سرشار از هیجان درباره نهضت مقاومت در فرانسه اشغال شده که برای نجات خلبانهای متفقین از چنگ سربازهای آلمان نازی به آب و آتش می زدند. ایرج رضایی هم در دوره ای که دوبله ایران به یک افت نسبی دچار شده بود، به عنوان مدیر دوبلاژ سنگ تمام گذاشته و با کنار هم قرار دادن جمعی از بهترینهای تاریخ دوبله ایران کار شگفت انگیزی را به یادگار گذاشت. خود او نقش آلبرت فواره - صاحب کافه ای که به عنوان پوشش از آن برای فعالیت های جبهه مقاومت استفاده می شد - را با ظرافت بی نظیری گفته و در یک پلان که بر سر یکی از زیردستانش فریاد می زند، مخاطب را سرجایش میخکوب می کند! مونیک دشان، لیزا کولبرت و ناتالی شانتران دیگر شخصیت های ثابت و کلیدی سریال هستند که به ترتیب زهره شکوفنده، رفعت هاشمپور و منصوره کاتبی به جای آنها صحبت کرده و حاصل کارشان هم درخشان بوده است. اما نمی توان از دوبله ارتش سری گفت و اشاره ای به ناصر طهماسب در نقش سرهنگ کسلر و جلال مقامی به جای سرگرد راینهارت نکرد. اولی یک شخصیت منفی بشدت خونسرد است که طهماسب این خونسردی را به صدایش بخشیده و به این نقش جان بخشیده است. مقامی هم جای راینهارتی صحبت کرده که برخلاف کسلر منفی نبوده و هنگامی که به دستور کسلر تیرباران می شود، مخاطب از مرگش اندوهگین و خشمگین می شود. مقامی این ریزه کاری های مربوط به راینهارت را عالی از کار درآورده است.

دوبله و پویانمایی

در سال های دهه ۶۰، گروه کودک و نوجوان تلویزیون برای سرگرم کردن مخاطبان خود اقدام به خریداری تعداد زیادی پویانمایی از کشورهای ژاپن و بلوک شرق کرد که تقریباً عمده آنها نیز ته مایه تلخی داشته و از تخیل فوق العاده ای هم سود نمی بردند. به عنوان نمونه می توان به مهاجران، دختری به نام نل، هاج زنبور عسل، پسر شجاع، خانواده دکتر ارنست و... اشاره کرد که به لحاظ تکنیکی در سطح متوسط قرار داشته و دوبله های مناسب، نقش مهمی در پر بیننده شدن آنها داشته است. در دوبله پویانمایی ها، دوبلورهای فعالیت داشتند که جنس صدایشان با این دسته از آثار هماهنگ بوده و کاملاً متناسب با آنها هستند. مهوش افشاری، شوکت حجت، اصغر افضلی، فاطمه برزویی، غلامعلی افشاریه و... از جمله دوبلورهای یاد شده هستند که مخاطبان کودک و نوجوان خاطره های شیرینی از صدای آنها دارند. وروجک و استاد نجار یکی از کارهای شاخص در زمینه تلفیق پویانمایی و واقعیت است که در

در برابر باد

یکی دیگر از سریال های مشهور و خاطره انگیز دهه ۶۰ تلویزیون یک درام تاریخی جذاب با محوریت اشغال ایرلند به دست حکومت بریتانیاست. عطاء... کاملی، مدیریت دوبلاژ این سریال تماشایی را به عهده داشته که از ترجمه خوبی هم بهره می برد. مقوله ترجمه در سریال ها موضوع مهمی است که بندرت به آن پرداخته شده و همیشه زیر سایه کیفیت بالای دوبله ایران قرار گرفته است. جانانان گرت و مری مالون دو شخصیت اصلی سریال هستند که باید صداهایی جوان برایشان انتخاب می شد. ناصر طهماسب و زهره شکوفنده انتخاب های فوق العاده ای برای این دو نقش بودند که کاملاً به شخصیت های فوق نزدیک شده و فراز و فرودهای آن را درک کرده اند. در جبهه مخالف هم شخصیت های خاکستری زیادی وجود دارد که کاملی برای آنها هم انتخاب های مناسبی داشته که نمونه شاخص آن را در انتخاب ناصر نظامی و خسرو شایگان می بینیم.

لبه تاریکی

مینی سریال تماشایی دهه هشتادی ساخته مارتین کمپیل با بازی باب پک، جوآن ولی و جو دان بیکر که با توجه به قصه پریچ و خم و پیچیده اش و موسیقی درخشان اریک کلایتون بسیار مورد توجه مخاطبان تلویزیونی کشورمان قرار گرفت. گذشته از کیفیت خود سریال، باید به کیفیت فوق العاده دوبله آن هم اشاره کرد که جلال مقامی و مرحوم حسین عرفانی نقش مهمی در ایجاد کیفیت یاد شده داشته اند. اولی در نقش پدری که فرزندش را در یک توطئه هسته ای از دست داده درخشان ظاهر شده و تمام غم و رنج یک پدر را به مخاطبان خود منتقل کرده است. عرفانی هم صدای شوخ و شنگ خود را به جذبرگ بخشیده که کاملاً با فرم بازی جو دان بیکر در این نقش جفت و جور شده است.

ناوارو

مهم ترین سریال پلیسی پخش شده از شبکه های تلویزیونی ایران در سه دهه گذشته که به دلیل قصه های جذاب و کارگردانی خوش، فصل های مختلف آن از شبکه های مختلف جهانی پخش شده است. سریالی با یک قهرمان جذاب و دوست داشتنی به نام بازرس ناوارو که در هر قسمت پرونده ای در اختیارش قرار گرفته که باید آن را به نتیجه برساند. دوبله ناوارو به سرپرستی بهرام زند، یکی از فرازهای دوبله سریال های تلویزیونی به شمار می آید که عالی از کار درآمده است. زند تعدادی از چهره های سرشناس دوبله ایران را در کنار جوان ترها قرار داده و مجموعه ای یکدست را به وجود آورده است.

معصومیت از دست رفته

حمیدرضا آشتیانی پور در این مجموعه تلویزیونی به کارگردانی داوود میرباقری، شیوه تازه ای را به کار گرفته که نتیجه آن قابل قبول به نظر می رسد؛ به این شکل که بازیگران و گویندگان کار در کنار هم قرار نگرفته و بخش های مربوط به هر یک به شکل جداگانه ضبط شده است. دلیل این کار هم فاصله گرفتن دوبله این سریال از شکل مرسوم دوبله و کلیشه های رایج آن بوده است. همین هم سبب شده مخاطب هنگام دیدن کار، دوبله شدن آن را حس نکرده و جنس صداها و فضای آن را نزدیک به صدابرداری سر صحنه ببیند. صدای خود آشتیانی پور هم بخوبی روی چهره امین تارخ نشسته و نزدیک به جنس صدای خود اوست. امین زندگانی، اکبر عبدی و داریوش فرهنگ نیز به جای خود صحبت کرده اند که حاصل کارشان خوب از آب درآمده است. حضور ثریا قاسمی هم در دوبله این سریال از نکات جالب توجه است که به جای مرضیه برومند در نقشی بشدت خاکستری صحبت کرده و صدایش بخوبی روی چهره برومند نشسته است.

سال های دور از خانه

سریال ژاپنی خیابان خلوت کن دهه ۶۰ که مخاطبانی میلیونی داشت و به یک پدیده تبدیل شده بود؛ دلیل آن هم قصه پرفراز و نشیب و پرسوز و گدازش بود که برای مردم علاقه مند به قصه های اینچنینی جذابیت های زیادی داشت. دلیل دیگر مهم دیده شدن این مجموعه تلویزیونی در این سطح، دوبله بسیار خوب آن است که با توجه به زبان ژاپنی آن، لپ سینک کردن آن برای مدیر دوبلاژ کار بسیار سخت و سنگینی بوده است. ژاله علو که سرپرستی گویندگان را به عهده داشته از دوبلورهایی برای نقش های مختلف استفاده کرده که جنس صدایشان به شخصیت ها نزدیک باشد. به عنوان نمونه می توان از مریم شیرزاد، سعید مظفری و آریتا لاجینی در نقش های جوانی اوشین، ریوزو و مادر اوشین یاد کرد که کیفیت کارشان همچنان پس از گذشت ۳۰ سال قابل توجه و تشویق به نظر می رسد. همین طور صدای پرطنین و پخته فهیمه راستکار در نقش پیری اوشین که تناسب فوق العاده ای با این زن موفق و مقتدر میانسال دارد.

کار آگاه کاستر

از نخستین نمونه های پلیسی پخش شده در اواخر دهه ۶۰ که مخاطبان زیادی بخصوص در میان جوان ترها پیدا کرد. این مجموعه تلویزیونی محصول شبکه ZDF آلمان از قصه هایی جذاب با محوریت یک کارآگاه پلیس میانسال کارکشته به نام کاستر بهره می گرفت که دوبله نقش مهمی در هرچه بیشتر دیده شدن آن در کشورمان داشت. صدای محکم و پرطنین عطاء... کاملی بخوبی روی شخصیت کاستر نشست و تناسبی تمام عیار با او داشت. در کنارش هم باید به غلامعلی افشاریه اشاره کرد که نقش دستیارش هیم را با ظرافت خاصی گفته و ترکیب جالبی را با کاملی به وجود آورده است. کارآگاه کاستر پر است از شخصیت های مکمل که در هر قسمت وارد شده و در پایان هر قسمت خارج می شوند. دوبلورهای در نظر گرفته شده برای این شخصیت ها هم خوب و درست انتخاب شده و متناسب با نقش ها به نظر می رسند.

